

Addendum Werkplan Brabants Heem + Begroting 2026

23 januari 2026

In augustus heeft het bestuur van Brabants Heem een begroting en werkplan vastgesteld. Beide documenten waren (nog) gebaseerd op het beleidsplan 2020–2025 en het conceptbeleidsplan 2026–2030 dat op het moment van indiening nog niet vastgesteld was door de Raad van Aangeslotenen van Brabants Heem. Die beleidsvisie is mede gebaseerd op de uitkomsten van een onderzoek dat door Brabants Heem met inschakeling van bureau Markteffect gehouden is onder de aangesloten kringen en verenigingen en onder aan Brabants Heem via onder andere Levendig Brabant gerelateerde instellingen en instanties. Bij het vaststellen van de conceptbegroting 2026 en het conceptwerkplan 2026 heeft het bestuur van Brabants Heem vastgesteld dat uit het onderzoek gebleken is dat de aangesloten verenigingen en kringen tevreden zijn over Brabants Heem en de dienstverlening. Wel zijn aanvullende opmerkingen gemaakt en wensen met betrekking tot de ondersteuning geformuleerd voor de toekomstige beleidsperiode 2026–2030. De ingediende begroting en het conceptwerkplan hadden een conservatoir karakter. In grote lijnen wensen de aangeslotenen een voortzetting van de dienstverlening. We hebben dit opgenomen in het concept-werkplan en de ingediende begroting 2026.

Uitwerking Beleidsplan 2026–2030

Het bestuur van Brabants Heem heeft na vaststelling van het Beleidsplan 2026–2030 een analyse gemaakt van de input van heemkundekringen en verenigingen in het onderzoek voor het nieuwe beleidsplan. Daarbij is gekeken naar concrete wensen voor uitvoering van het beleidsplan in de komende jaren. Daarnaast heeft het bestuur op eenzelfde wijze naar het vastgestelde beleidsplan gekeken en op basis daarvan concrete ideeën en wensen geformuleerd voor de uitwerking in werkplannen van de komende

jaren. Op zaterdag 17 januari is het bestuur bijeen geweest voor een Heidag. We hebben over de verschillende wensen, ideeën en verlangens gesproken en keuzes gemaakt. In de bijlage **Actiepunten uitwerking Beleidsplan 2026–2030** wordt aangegeven waar de komende jaren onze prioriteiten liggen. Tevens hebben we in beeld gebracht wat de financiële consequenties van keuzes zijn.

Werkplan 2026

In het ingediende concept-werkplan hebben we in augustus als visie voor de periode 2026–2030 het volgende geformuleerd:

Visie 2026–2030

1. Adviseren, faciliteren en verbinden

De kringen zien het liefst de Brabants Heem een rol in de toekomst inneemt, waarin ze adviseren, faciliteren en verbinden. Als het aan de heemkundekringen en erfgoedvereniging ligt staan zeven thema's de komende jaren boven aan de agenda:

- Digitalisering
- Ledenwerving
- Vergrijzing
- Werving van jongeren
- Huisvesting
- Fondsenwerving en aanvragen van subsidies
- Ondersteuning bij juridische en financiële kwesties

2. Samenwerking

Een belangrijke uitkomst is daarnaast dat alle kringen het belang van samenwerking benadrukken. Bijna alle heemkundekringen geven aan samen te werken met andere kringen en erfgoedinstellingen, lokale verenigingen en de gemeente. Benoemd wordt dat men samenwerking steeds belangrijker vindt vanwege gemeenschappelijke problemen, waar men tegen aan loopt. Belangrijk wordt ook bovenlokale samenwerking genoemd. Ondanks dat het moeilijker wordt om nieuwe vrijwilligers en bestuursleden te vinden, stemt het tot tevredenheid dat onze kringen lokaal veel activiteiten ontplooiën om erfgoed uit te dragen en inwoners van hun gemeente te betrekken bij de

lokale historie en het plaatselijk erfgoed. Geregeld levert dit ook mooie kruisverbanden op met andere verenigingen en instanties in de gemeente. Het is goed om te constateren dat steeds meer gemeenten de heemkundekringen betrekken bij het lokale beleid, zoals bij de Omgevingswet, het beschermen van groene gebieden, het behoud en beheer van lokaal erfgoed en erfgoedtoerisme. Menig heemkundekring is lokaal betrokken bij herdenkingen als de Dodenherdenking en bij de organisatie van plaatselijke festiviteiten. Tot tevredenheid stemt ook dat kringen er dankzij wervingsactiviteiten in slagen elk jaar het ledental toe te laten nemen.

3. 127 heemkundekringen aan de basis van levendig Brabant

De provincie heeft in de uitvoeringsagenda 'Levendig Brabant' voor erfgoed drie doelstellingen geformuleerd:

1. Het erfgoed fysiek en digitaal duurzaam behouden, ontwikkelen, benutten en ontsluiten.
2. De (verbeeldings-)kracht van erfgoed benutten ter versterking van de omgevingskwaliteit van Brabant.
3. Erfgoed heeft vooral waarde in relatie tot de omgeving. Samenwerken, optrekken met de overheid, samen activiteiten organiseren met ondernemers en burgers, reageren op kansen die zich van onderop voordoen, verhalen blijven vertellen.

Brabants Heem is op meerdere fronten actief deze doelstellingen mede te realiseren. Ze zijn leidraad voor activiteiten die kringen opzetten. Brabants Heem brengt de provinciale beleidsvisies onder de aandacht van de kringen en zoekt daarvoor ook de samenwerking met andere betrokkenen door de provincie aanbevolen organisaties. Brabants Heem is het aanspreekpunt voor en intermediair tussen provincie en heemkundekringen. Brabants Heem heeft zo een specifieke rol in de provincie, is in staat activiteiten te bundelen, af te stemmen en te entameren.

De deelnemende heemkundekringen zijn de primaire belangengroep van Brabants Heem, die hun overkoepelende belangenorganisatie is. Brabants Heem behartigt hun belangen en laat hun stem horen, bij de provincie of bij actuele bestuurlijke verplichtingen. Brabants Heem spant zich in om de deelnemende organisaties te versterken met kennis en ervaring, stimuleert

ze tot verbreding en tot lokale samenwerking en adviseert hen bij problemen. Brabants Heem denkt en acteert daarbij erfgoed breed en in toenemende mate doen de heemkundekringen dat ook. Vanuit hun passie voor de lokale geschiedenis zijn heemkundekringen goede samenwerkingspartners voor overheden, erfgoedinstellingen, toeristische organisaties, ondernemers en het onderwijs.

Elk jaar weer melden nieuwe heemkundekringen of historische verenigingen/stichtingen zich aan bij Brabants Heem. Daar zijn wij en de kringen blij mee, want Brabants Heem is al meer dan 75 jaar hun koepelorganisatie. Samen kunnen we beleid beïnvloeden, staan we sterker en kunnen we van elkaar leren en daarmee elkaar versterken. Deze heemkundekringen tezamen bestaan uit meer dan 33.000 merendeel op heemkunde terrein actieve leden. Letterlijk en figuurlijk staan ze aan de basis van Levendig Brabant. Letterlijk omdat onze kringen samen met andere organisaties bijdragen aan een levendige lokale samenleving. Figuurlijk omdat onze heemkundekringen en verenigingen in de nieuwe periode met andere organisaties gaan werken aan de uitvoering van de provinciale nota Levendig Brabant. Tegelijkertijd kunnen we de ogen er niet voor sluiten dat het besturen van een vrijwilligersorganisatie steeds moeilijker wordt. Ook heemkundekringen hebben hiermee te maken. Het valt bijvoorbeeld niet mee om nieuwe bestuursleden en actieve vrijwilligers te vinden. Met steun van Brabants Heem beraden de kringen zich op hun toekomst. Soms is het nodig om met naburige heemkundekringen een federaal verband op te zetten of een fusie aan te gaan. Samenwerken, uitwisseling van kennis en gebruik kunnen maken van elkaars projecten ondersteunt het werk van de heemkundekringen.

Onder VI Beschrijving concrete activiteiten op de agenda van 2026 per kerntaak hebben we in het conceptwerkplan 2026 de activiteiten geformuleerd, die Brabants Heem in 2026 uit wil voeren. Onze interne gesprekken in het bestuur en met de aangeslotenen in het regioberaad en de Raad van Aangeslotenen geven aan dat de eerder geformuleerde concrete activiteiten gehandhaafd blijven in het werkplan 2026. Deze activiteiten worden in het nieuwe werkplan 2026 voorzien van aanvullingen, die uit de gesprekken over het nieuwe Beleidsplan voortgekomen zijn.

Onze concrete activiteiten zijn in het conceptwerkplan 2026 aangegeven in vier onderwerpen, die hieronder geherformuleerd en van extra accenten in de vorm van aandachtspunten voor 2026 voorzien worden:

HEEMKUNDE, ERFGOED EN GESCHIEDENIS

Uitvoeringsdoelen in 2026 zijn:

1. Samenwerking is in 2026 een belangrijk thema. Dit krijgt concreet vorm in de events Heemkunde ontmoet waarbij een actueel thema telkens met andere partners wordt uitgediept, het Brabants Erfgoed Weekend en de thematische bijeenkomsten op het terrein van musea, archieven, immaterieel erfgoedgemeenschappen en monumenten.
2. Daarnaast werkt Brabant Heem samen met de Stichting de Brabantse Boerderij bij de uitreiking van de Boerderijpluim en met het Archeologisch Genootschap bij het organiseren van hun twee themabijeenkomsten.
3. Samen met Erfgoed Brabant, de Brabant Collectie en de Historische Vereniging Brabant geven wij het tijdschrift In Brabant uit.
4. Immaterieel erfgoed blijft in 2026 een belangrijk thema. Heemkundekringen zullen worden getraind om immaterieel erfgoed in hun gemeente te inventariseren, documenteren en zichtbaar te maken.
5. Bij het Brabants Heemfonds kunnen aangesloten heemkundekringen en erfgoedorganisaties een beroep doen voor een bijdrage aan vernieuwende projecten.

Extra accenten 2026

- Subsidieveld: met Erfgoed Brabant alle subsidiemogelijkheden voor heemkundekringen onderzoeken en daarover heemkundekringen informeren
- Bestuurscursus: workshops in 2026; onderdelen daarvan: hoe bestuur ik een stichting of vereniging, cultureel ondernemerschap, contacten leggen, opereren in bestuurlijk veld. Daarna bezien of er behoefte is aan extra workshops of gespecialiseerde workshop over cultureel ondernemen.

- Programma erfgoedtoerisme & verhalenroutes: heemkundekringen worden daarbij steeds vaker betrokken, dit stimuleren en onderzoeken van en wijzen op externe subsidiemogelijkheden
- In samenwerking met Erfgoed Brabant via onze kringen kennis bevorderen en doelstellingen Faro beter uit de verf te doen komen met vervolgbijeenkomst met Erfgoed Brabant over betekenis Faro voor heemkundekringen en Faro- implementatie- en participatietrajecten.

VERSTERKEN HEEMKUNDEKRINGEN

Uitvoeringsdoelen in 2026 zijn:

1. De website wordt verder uitgebouwd
2. De verspreiding van de digitale versie van de Koerier wordt via de achterban van de heemkundekringen uitgebreid
3. Maandelijks worden de nieuwsbrieven uitgegeven
4. Tweejaarlijks organiseren wij bijeenkomsten in zeven verschillende regio's
5. Twee keer per jaar wordt een Raad van Aangeslotenen georganiseerd met een algemene vergadering en workshops over actuele thema's
6. Naar behoefte ontwikkelen wij cursusdagen: besturen van heemkundekringen met diverse thema's
7. Het bereiken van jongeren via het onderwijs en daarbuiten wordt door Brabants Heem uitgediept
8. Brabants Heem beloont de prestaties van heemkundigen door het uitreiken van onderscheidingen en de bronzen legpenning

Extra accenten:

- Brabants Heem gaat meer communiceren via sociale media. Naast website en facebook meer inzetten op instagram en LinkedIn.
- Kringen stimuleren meer via social media, podcasts, facebook en linkedIn te communiceren
- Website: evaluatie website in loop van 2026; kringen stimuleren websites te vernieuwen, subsidie websites van kringen op basis van website Brabants Heem continueren in 2026

- Met ondersteuning van Erfgoed Brabant is een communicatieplan Brabants Heem ontwikkeld. Dit plan wordt in 2026 verder uitgewerkt
- Kringen worden gestimuleerd op basis van communicatieplan Brabants Heem een eigen communicatieplan te maken met ondersteuning van Brabants Heem
- Vervolg aan workshop podcast geven met vervolgcursus en eventueel nieuwe workshops voor gevorderden, vloggen en bloggen.
- Kringen verbinden en/of begeleiden bij maken podcasts
- Forumfunctie: onderzoeken of website een forumfunctie voor heemkundekringen kan vervullen met q&a waarop ze kunnen reageren naar elkaar
- Ondersteuning m.b.t. aantrekken jongeren met hulp van jongerenwerkgroep, ondersteunen bij werving jongeren, jonge vrijwilligers en bestuurders

NETWERKEN

Uitvoeringsdoelen 2026:

1. Brabants Erfgoedweekend wordt verder uitgebouwd. Drie inspirerende voorbeelden die gedeeld kunnen worden met andere heemkundekringen, krijgen een bijdrage van 1000 euro.
2. De Brabants Heemdagen waren een lange traditie bij Brabants Heem. Werkgroep onderzoek of er belangstelling is voor een nieuw initiatief in 2026 in plaats van de afgeschafte traditionele Heemdagen.
3. De Knippenbergprijs wordt eens per twee jaar uitgereikt aan een inspirerend project.
4. 2 x per jaar een netwerkbijeenkomst erfgoed houden. Doelstelling betrokkenen die actief en/of werkzaam zijn op het gebied van erfgoed 2 x per jaar in een thematische netwerkbijeenkomst bijeen te brengen. In deze bijeenkomsten kunnen kennis en expertise gedeeld worden en vertegenwoordigers van partijen elkaar ontmoeten en kan er verbinding tot stand kan komen. De nadruk ligt vooral het tot stand brengen van een stevig deels informeel netwerk erfgoed deskundigen. Dit kan aansluiten bij de RvA bijeenkomsten of andere te organiseren netwerk bijeenkomsten.

Extra accenten

- Regio overleg: uitkomsten over vorm regio-overleg uit onderzoek bespreken in alle regio's. Elke regio zelf laten bepalen in welke vorm regio-overleg gegoten wordt.
- Actieve deelname aan en afstemming met het netwerk van provinciale en regionale (erfgoed)partners; deelnemen aan provinciale werk- en overleggroepen uitvoeringsnota Levendig Brabant, roadmap Levendig Brabant etc.
- Relaties leggen en periodieke afstemming met erfgoed partners: in 2026 agenderen in bestuur. Zoeken naar match-making
- Met Erfgoed Brabant gezamenlijke aanpak van projecten bespreken: Brabants Heem en heemkundekringen meer zichtbaar maken
- Musea: verbindingen tussen heemkundekringen en musea stimuleren, potentieel thema voor Heemkunde Ontmoet 2026
- in 2026 buitengewoon lidmaatschap bespreken voor erfgoedorganisaties, musea, archieven e.d. Daarin Vrienden van Brabants Heem onderbrengen .
- Voor- en najaarsbijeenkomst van het Noord-Brabants Archeologisch Genootschap met medewerking en financiële bijdrage van Brabants Heem.

BESTUUR

Het bestuur heeft afgelopen jaren een reductie op indirecte kosten gerealiseerd. Het geld is op die manier beschikbaar voor directe activiteiten die ten goede komen van de heemkundekringen. Verder wordt er gebruik gemaakt van de diensten van Erfgoed Brabant.

Extra accenten

- Intern bestuur: verder inzetten op digitalisering. Digitale opzet met externe hulp verder ontwikkelen, waaronder MS office 365.
- Herhalingscursus digitaal gebruik en cursus voor nieuwe bestuursleden
- Vermindering secretariële druk door ondersteuning administratieve werkzaamheden

FINANCIËLE GEVOLGEN (Begroting 2026)

De begroting voor 2026 zoals deze nu opgesteld is omvat een opgave van de in 2026 uit te voeren onderwerpen zoals opgenomen in het Addendum en de genoemde acties.

Een aantal voornemens is nieuw en was dus niet opgenomen in de ingediende begroting. Het betreft:

- kringen stimuleren websites te vernieuwen en up to date te maken
- extern begeleiden kringen bij schrijven van een eigen communicatieplan
- voortzetting workshops over en begeleiding kringen bij gebruik podcasts en mogelijk herhaling van of vervolg op basiscursus
bBestuurscursus met mogelijk vervolg was eerder een voornemen, maar nog niet concreet genoeg om in begroting op te nemen . Brabants Heem wil dit doel of op zijn minst de voorbereiding ervan realiseren in 2026.
- Intern bestuur: voortgang digitale opzet, verder ontwikkelen sharepoint, herhalingscursus, cursus nieuwe bestuursleden.
- Vermindering secretariële druk door uitbreiding ondersteuning administratieve werkzaamheden door bij voorkeur Erfgoed Brabant.
- Faciliteren werkgroepen (jongeren, wapens en vlaggen) met reis- en onkostenvergoeding.

De uitgaven zijn daarmee gestoeld op een weergave die is opgesteld op basis van het beleidsplan 2026–2030. Hiertoe hebben we de gelden ingezet in de begroting die eerder bij de subsidie aanvraag bijgesloten was. Hierbij is voor zo ver te voorzien ook rekening gehouden met voorbereidende activiteiten voor acties in latere jaren. Deze zijn niet altijd tot in detail uit te werken maar wel goed in grote lijn te benoemen.

In de toenmalige kosten begroting hebben we een totaal bedrag van 78.749 euro aan kosten opgenomen met een door het bestuur nog in te vullen bedrag van 13.499 euro in het kader van het nieuwe beleidsplan 2026–2030. Dat is met de bijgaande begroting ingevuld met op het Beleidsplan 2026–2030 en daarover gevoerde gesprekken gebaseerde nieuwe activiteiten zodat deze begroting als definitieve begroting gezien kan worden. Zowel de totale kosten als de volledige opbrengst sluit aan zodat er een geprognosticeerd

resultaat ontstaat van 0 euro over 2026. De opbrengsten bestaan uit de subsidie van de provincie aan Brabants Heem (79 %) en de inkomsten uit Brabants heem eigen bronnen.(21%)

H Hellegers
Voorzitter Brabants Heem

W. Konings
Penningsmeester Brabants Heem